

Fylkesmannen i Vestfold

Landbruks- og matdepartementet
Avdeling for skog – og ressurspolitikk
Postboks 8007 Dep

0030 Oslo

Vår saksbehandler / telefon:
Elisabeth Elfving Christensen
33 37 23 46

Deres referanse:

Vår referanse:
2013/530
Arkivnr: 422.0

Vår dato:
26.02.2013

Høring - endring i lov om odels- og åsetesrett (odelsloven) - innskrenkninger i odelskretsen og endringer i reglene om odelsfrigjøring

Vi viser til høringsbrev av 23.01.2013 med forslag om endringer i odelsloven.

1. Departementet foreslår å endre odelskretsen slik at av etterkommere til odlaren er det heretter den hvis foreldre har eid eiendommen med odel som har odelsrett, samt den som er barnebarn av siste eier med odelsrett.

Høringsnotatet viser blant annet til at slektskapstilknytningen til gårdene ikke er like sterk som tidligere, samt at landbrukstilknytningen for den som ikke har vokst opp på gården ofte er svekket. Odelsløsning griper inn i det frie markedet for omsetning av landbrukseiendom. Slik odelskretsen er i dag, kan det være mange som ikke har spesiell tilknytning til en eiendom, som har odelsrett og dermed også løsningsrett, dersom eiendommen selges ut av slekta.

I henhold til departementets forslag bør odelsloven bli mer tidstilpasset ved at odelsretten blir forbeholdt de etterkommerne av odlaren, som har vokst opp på gården, og de som har sett sine foreldre/besteforeldre drive og forvalte eiendommen.

Fylkesmannen i Vestfold støtter forslaget om at kun den som har en nær tilknytning til en odelseiendom skal ha odelsrett.

2. Departementet foreslår å oppheve odelsloven § 31 om odelsfrigjøring ved erverv av tilleggsareal til landbrukseiendom.

Odelsfrigjøring er et viktig virkemiddel for å sikre gode jordrasjonaliseringer ved erverv av tilleggsjord.

Odelsfrigjøringssaker er ressurskrevende og departementets forslag er begrunnet ut fra hensynet til regelforenkling. Så langt har det hovedsakelig vært aktuelt med odelsfrigjøring når saksøker har vært odelsrettshaver med liten tilknytning til eiendommen. Hvis odelskretsen blir innskrenket kunne det være slik at behovet for odelsfrigjøring blir mindre.

Men samtidig som departementet foreslår å oppheve bestemmelsen i § 31 om odelsfrigjøring har departementet et forslag om å endre jordloven § 12. Formålet med forslaget om endring av delingsbestemmelsen er at det blant annet skal bli lettere å dele fra en del av en eiendom når formålet er salg av tilleggsjord. Hvis man ikke opprettholder bestemmelsen i odelsloven § 31 vil disse delrasjonaliseringene kunne bli gjenstand for odelsløsning, og konsekvensen vil være at man da får små husløse bruk.

Ved søknad om odelsfrigjøring stanses sak om odelsløsning. Dersom søknaden ikke innvilges gjenopptar domstolen odelsløsningssaken. Muligheten for odelsfrigjøring har ringvirkninger. Når salg av tilleggsjord har ført til en god jordrasjonalisering har vi erfart at det ikke blir reist odelsløsningssak på grunn av risikoen for odelsfrigjøring. I så måte har odelsfrigjøringsinstituttet også betydning for rasjonaliseringer som ikke blir gjenstand for odelsfrigjøring.

Det er mange i landbruket som har behov for tilleggsjord. Det er mange som driver aktivt i landbruket med stor andel leiejord. Med stor andel leiejord blir driftsgrunnlaget usikkert og det er vanskelig å planlegge drifta. Det er et landbrukspolitisk ønske om å legge til rette for å skape større og mer robuste bruk ved kjøp av tilleggsareal, og da må man ikke ta bort et virkemiddel som muliggjør dette.

Fylkesmannen i Vestfold mener at odelsfrigjøring er et godt virkemiddel for å sikre gjennomførte gode jordrasjonaliseringer, og støtter ikke forslaget om å oppheve reglene om odelsfrigjøring i odelsloven § 31.

Med hilsen
Fylkesmannen i Vestfold

Erling Lae

Olav Sandlund
landbruksdirektør